

FIRAT ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV YÖNETMELİĞİ'NE AİT SENATO ESASLARI

(01.04.2013 tarih ve 28605 sayılı Resmi Gazete'ye dair Senato Esasları)

Amaç ve Kapsam

Madde 1- Senato Esasları, Fırat Üniversitesi enstitüleri tarafından yürütülen lisansüstü öğretim programlarına başvuru, kabul ve kayıt ile ilgili genel ve özel koşulları Yükseköğretim Kurumu Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ile Fırat Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği çerçevesinde tanımlar.

Öğrenci Kontenjanlarının Tespiti, İlanı ve Başvuru Koşulları

Madde 2- Lisansüstü programlara alınacak öğrenci sayıları, anabilim dalındaki öğretim üyelerinin anabilim/bilim dallarına göre talebi, program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun önerisi ile enstitü yönetim kurulu tarafından belirlenir ve Rektörlük tarafından onaylanır.

Madde 3- Enstitülerin tezli ya da tezsiz yüksek lisans ve doktora programlarının adları, her programa alınacak öğrenci sayısı, son başvuru tarihi, başvuru ve kayıt sırasında istenecek belgeler her yarıyıl öncesinde Rektörlük tarafından ilan edilir. Doktora ve lisans derecesini başvurduğu tezli yüksek lisans programından farklı alanda almış olan adaylar için yapılacak olan Bilimsel Değerlendirme Sınav tarihi aynı ilanda belirtilir.

Madde 4- Lisansüstü öğretime giriş için başvuru, ıslak imzalı bir dilekçeye istenen belgeler eklenerek enstitü müdürlüğüne yapılır.

Madde 5- Bir öğrenci, bir ilan döneminde birden fazla anabilim dalı veya enstitüye başvuramaz.

Başvuru ve Değerlendirme

Madde 6- Tezli yüksek lisans programlarına başvuru ve değerlendirme aşağıdaki esaslara göre yapılır.

- Başvuruda; başvuru programın puan türünde standart ALES puanının en az 55 olma şartı aranır. Yabancı dil ve mezuniyet not ortalaması şartı aranmaz.
- Değerlendirmede; ALES puanının %55'i, lisans mezuniyet notunun %25'i, varsa YDS veya eşdeğer sınav puanının %20'si toplanarak başarı puanı hesaplanır. Yabancı dil notunun değerlendirmeye alınabilmesi için puanın en az 40 olması gerekir.
- Başarı puanı 60 ve üzerinde olan adaylar başarı puanına göre sıralamaya tabi tutulur. İlan edilen kontenjan kadar asıl ve yedek adaylar belirlenir. Eşitlik halinde lisans mezuniyet notu yüksek olan adaya öncelik verilir.
- Lisans derecesini başvurduğu tezli yüksek lisans programından farklı alanda almış olan aday, öncelikle başvurduğu alanla ilgili bir yazılı sınava alınır. Bu sınavdan 50/100 ve üzerinde puan alan aday, tezli yüksek lisans için bu maddenin (b) bendindeki değerlendirme ölçütlerine tabi tutulur.
- Bağlı değerlendirme sistemine ilişkin dönüşümlerde YÖK'ün not dönüşüm tablosu esas alınır.

Madde 7- Tezsiz yüksek lisans programlarına öğrenci kabulünde, lisans mezuniyet notu dikkate alınıp en yüksek olandan başlamak üzere adaylar sıralamaya tabi tutulur. İlan edilen kontenjan kadar asıl ve yedek aday belirlenir. Eşitlik halinde ALES puanı dikkate alınır. Eşit puana sahip adayların ALES puanı bulunmadığı takdirde kura çekilir.

Madde 8- Doktora programına başvuru aşağıdaki esaslara göre yapılır.

- Yüksek lisans diploması ile başvuranların en az; programın puan türünde standart ALES ve YDS (alanı ile ilgili ÜDS) veya eşdeğer sınavlardan 55 puan alması ve yüksek lisans mezuniyet not ortalamasının 75/100 olması gereklidir.
- Hazırlık sınıfı hariç dört yıllık lisans diploması ile doğrudan doktora başvuranların en az; ALES puanı 80, YDS (alanı ile ilgili ÜDS) veya eşdeğer sınav puanı 55 ve lisans mezuniyet notu 4 üzerinden en az 3 olması gereklidir.
- Doktora programı için yüksek lisans gerektirmeyen programlarda (hazırlık sınıfları hariç en az on yarıyıl süreli Tıp, Diş Hekimliği ve Veteriner fakülteleri veya Sağlık Bakanlığınca düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlık yetkisine sahip olanlar) lisans mezuniyet notu en az 65/100 olmalıdır.

- ç) Temel tıp bilimlerinde doktora programlarına başvurabilmek için; Tıp Fakültesi mezunlarının YDS (alanı ile ilgili ÜDS)'den en az 55 puan alması, temel tıp puanının en az 50 veya ALES sayısal puanının en az 55 olması gerekir. Tıp Fakültesi mezunu olmayanların ise yüksek lisans diplomasına, Diş Hekimliği ve Veteriner fakülteleri mezunlarının lisans derecesine sahip olmaları gerekir. Temel tıp puanı; TUS' un temel tıp bilimleri testi-I inci bölümünden elde edilen standart puanın %70'i, klinik tıp bilimleri testinden elde edilen standart puanın %30'u toplanarak hesaplanır.
- d) Üniversitemizde yüksek lisans öğrenimini tamamladıktan sonra doktora öğrenimine en fazla bir yarıyıl ara vererek başvuruda bulunan adaylardan yeniden ALES puanı istenmez.
- e) Bağlı değerlendirme sistemine ilişkin dönüşümlerde YÖK'ün not dönüşüm tablosu esas alınır.

Madde 9- Doktora programının değerlendirilmesi aşağıdaki esaslara göre yapılır.

- a) Başarı puanı; ALES notunun %50'si, lisans/yüksek lisans mezuniyet notunun %20'si, YDS veya eşdeğer sınav puanının %20'si ve bilimsel değerlendirme sınavının %10'u alınarak hesaplanır. Puanı 70 ve üzerinde olan adaylar sıralamaya tabi tutularak, asıl ve yedek listeler belirlenir. Eşitlik halinde lisans mezuniyet notu yüksek olan adaya öncelik verilir.
- b) Aday, ilgili program/anabilim dalı başkanlığında yapılacak bilimsel değerlendirme yazılı ve sözlü sınavlarına girmek zorundadır. Sınavlardan birine girmeyen aday başarısız kabul edilir.
- c) Bilimsel değerlendirme sınav notu, yazılı ve sözlü puanların ortalaması alınarak hesaplanır, bir tutanakla kayıt altına alınır ve sınav evrakları enstitüye gönderilir.
- ç) Lisans veya yüksek lisans derecesini başvurdıkları doktora programından farklı alanlarda almış olan adaylar, bilimsel değerlendirme sınavından önce başvurdıkları alanla ilgili bir yazılı sınava alınır. Bu sınavdan 50/100 ve üzerinde puan alan aday, bu maddenin (a) bendindeki değerlendirme ölçütlerine tabi tutulur.

Madde 10- Lisans derecesini bölüm/program birincisi olarak tamamlayan Fırat Üniversitesi mezunları, mezuniyetlerini takip eden eğitim-öğretim yılı içerisinde, mezun olduğu anabilim/bilim dalında açılacak tezli yüksek lisans programına, başvuru şartlarını sağlamak koşulu ile doğrudan kabul edilirler.

Yurtdışı Lisansüstü Başvuruları

Madde 11- Yurtdışından lisansüstü programlarına başvuran adaylar için aşağıdaki esaslar uygulanır.

- a) Öğretim elemanı ve araştırmacı yetiştirilmesi amacıyla yapılan antlaşmalar çerçevesinde, Türk Cumhuriyetlerinin ve Türk topluluklarının üniversiteleri ile yabancı ülkelerin üniversitelerinden gelen öğrenciler, dersleri takip edebilecek derecede Türkiye Türkçesi öğrendikten sonra, alanlarıyla ilgili anabilim dallarının lisansüstü programlarına, anabilim dalının görüşü ve enstitü yönetim kurulunun kararı ile sınavsız olarak kabul edilirler.
- b) Anabilim dalında yabancı dilde lisansüstü eğitim ve öğretim verebilecek öğretim üyeleri bulunduğu takdirde, program yürütme kurulu/anabilim dalının görüşü ve enstitü yönetim kurulunun kararı ile yabancı uyruklu öğrenci alınabilir. Yabancı dilde lisansüstü öğretime alınacak yabancı uyruklu öğrenciler, kullanılacak olan dili, öğrenimini yürütecek düzeyde bildiğini belgelemek şartıyla sınavsız olarak kabul edilir.
- c) Karşılıklı değişim programları çerçevesinde yurtiçi ve yurt dışındaki yükseköğrenim kurumlarından alınan lisansüstü derslerin kodu, adı ve kredisi öğrencinin not döküm belgesine eklenir. Ancak bu derslerden eğitim-öğretim programında eşdeğeri olan veya yerine sayılabilecek derslerin kredileri zorunlu krediye sayılır.
- ç) Yabancı öğrenci statüsündeki öğrencilerin katkı payları kayıtlar başlamadan önce Senato tarafından belirlenir.
- d) Yabancı uyruklu öğrenciler doktora programına başvurabilmek için ana dilleri dışında YDS (alanı ile ilgili ÜDS) veya eşdeğer sınavlardan en az 55 puan almalıdır.
- e) Lisansüstü programlara başvuran yurtdışında yaşayan Türk vatandaşı adaylar YÖK tarafından ilan edilen ALES taban puanına karşılık gösterilen eşdeğer uluslararası sınav puanı ile başvuru yapabilirler.

Giriş Sınavı Jürilerinin Oluşturulması

Madde 12- Bilimsel değerlendirme sınavı yapılacak her lisansüstü programı için ayrı bir jüri oluşturulur. Jüriler, ilgili program/anabilim dalından veya öğretim üyesi sayısının yeterli olmaması halinde yakın anabilim dallarından enstitü yönetim kurulunca belirlenen üç veya beş asıl ve iki yedek üyeden oluşur.

Yatay Geçiş ve İntibak

Madde 13- Lisansüstü programlarda yatay geçiş ve intibak aşağıdaki esaslara göre yürütülür.

- a) Program yürütme kurulu/anabilim dalı kurul kararıyla talep edilen yatay geçiş kontenjanları, genel lisansüstü kontenjanlarıyla birlikte ilan edilir. Yatay geçiş için gerekli tüm koşullar ve istenilen belgeler ilanda belirtilir.
- b) Yatay geçiş için enstitüye başvuran öğrenci, dilekçesine kayıtlı bulunduğu programda okuduğu dersleri ve aldığı notları, kayıt tarihini, okuduğu yarıyılları ve disiplin durumunu gösteren bir belgeyi eklemek zorundadır. Enstitü yönetim kurulu öğrenciden başvuru için başka belgeler de isteyebilir.
- c) Lisansüstü müracaatta belirtilen başvuru koşullarını sağlamak ve aldığı derslerin hepsinden başarılı olmak koşuluyla not ortalaması tezli ve tezsiz yüksek lisansta 70/100, doktora ise 80/100 ve üzeri olan öğrencilerin başvurusu kabul edilir.
- ç) Enstitü yönetim kurulunda görüşülmek üzere, yatay geçiş için başvuran öğrenciler hakkında program/anabilim dalından görüş istenir. Program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulu, öğrencilerin durumunu, programların ve derslerin eşdeğerlik ve yakınlıkları bakımından değerlendirir. Yatay geçişi kabul edilen öğrencinin muaf tutulacağı dersler ve danışmanı, program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulunun onayıyla kesinlik kazanır. Yatay geçişi uygun bulunmayan öğrencilerin ise kabul edilmeme nedeni enstitüye bir rapor ile bildirilir.
- d) Bilimsel hazırlık programına ve programlar içerisinde açılan kurslara yatay geçiş yapılamaz.
- e) Bir diploma için kullanılmamak koşuluyla bir öğrencinin; enstitüye asıl öğrenci olarak kaydolmadan önceki son dört yarıyıl içinde herhangi bir yükseköğretim kurumunun lisansüstü programlarından asıl öğrenci olarak alıp başardığı dersler, enstitünün ders başarı ölçütlerini sağlaması şartıyla danışmanı ve program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun teklifi ve enstitü yönetim kurulunun kararıyla kayıtlı olduğu programa kredi ve başarı notuyla birlikte aktarılabilir veya muaf tutulabilir.

Danışman Atama Süreci ve Öğretim Üyelerinde Aranılan Nitelikler

Madde 14- Yüksek lisans veya doktora programını kazanan öğrencilere; program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulu tarafından ilk iki hafta içinde öncelikle ilgili anabilim/bilim dalında kontenjan talep eden öğretim üyeleri içerisinde öğrenci ve ilgili öğretim üyesinin onayı ile danışman belirlenir, enstitü yönetim kurulu kararı ile kesinleşir. Program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulunun kararı ile Üniversitenin diğer öğretim üyeleri arasından da danışman atanabilir.

Madde 15- Rektörlüğün onayı alınmak şartıyla üniversitede ek görevli veya geçici süre ile görevli yabancı uyruklu veya başka bir yükseköğretim kurumunun öğretim üyelerine danışmanlık görevi verilebilir.

Madde 16- Tezli yüksek lisans programlarında danışman olarak atanacak öğretim üyesinde;

- a) Ön lisans, lisans veya lisansüstü programların birinde en az bir yıl ders vermiş olma şartı aranır.
- b) Tezsiz yüksek lisans programlarında en az bir yıl ders vermiş olma şartı aranmaz.
- c) Yürütücülüğünü yaptığı projelerinde bursiyer kontenjanı bulunması halinde en az bir yıl ders vermiş olma şartı aranmaz.

Madde 17- Doktora programlarında danışman olarak atanacak öğretim üyesinin;

- a) En az bir tamamlanmış yüksek lisans tezinde birinci danışmanlık yapmış olması (yüksek lisans gerektirmeyen programlarda uygulanmaz),
- b) Fen Bilimleri ve Sağlık Bilimleri enstitülerinde, aynı anda iki öğrenciye doktora danışmanı olarak atanabilmesi için h-İndeks (Web of Science veya Scopus taraması) değerinin en az üç, daha fazlası için beş olması gerekir.
- c) Eğitim Bilimleri Enstitüsünde, aynı anda birden fazla öğrenciye doktora danışmanı olarak atanabilmesi için eğitim bilimleri veya alan eğitimi alanında SSCI, SCI-Expanded, AHCI veya Alan indeksleri (ISI Database'e giren tüm indeksler, Australian Education Index, British Education Index, ERIC ve Education Index) kapsamındaki dergilerde en az bir yayınının olması gerekmektedir.
- ç) Sosyal Bilimleri Enstitüsünde, aynı anda birden fazla öğrenciye doktora danışmanı olarak atanabilmesi için SSCI, SCI-Expanded, AHCI veya Alan indeksleri kapsamındaki dergilerde en az bir yayınının olması gerekmektedir.

Madde 18- Danışman değişikliği, danışman veya öğrencinin program koordinatörlüğü/anabilim dalı başkanlığına yazılı başvurusu üzerine, ilk danışman atamasında izlenen usul takip edilerek yapılır.

Madde 19- Bir öğretim üyesine, yabancı uyruklu, UNİP ve ÖYP dâhil, en fazla sekiz lisansüstü öğrencinin danışmanlığı verilir. Azami öğrenim süresini aşan öğrenciler danışmanın yükünden düşürülür.

Madde 20- İkinci tez danışmanı atanmasında dikkat edilecek esaslar;

- a) Kamu/özel bir kurum/kuruluştaki görevli olanlar için doktora derecesine sahip olmak yeterlidir.
- b) İkinci tez danışmanının atanması, danışmanın gerekçeli önerisi, program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulu kararı, tez konusunda enstitü müdürünün seçeceği bir veya iki hakemin olumlu raporu üzerine, tez konusu onaylandıktan sonra enstitü yönetim kurulu kararı ile kesinleşir.
- c) Tez konusunun değişmesi halinde veya gerekli görüldüğü durumlarda ikinci tez danışmanı aynı yöntemle değiştirilebilir.
- ç) İkinci tez danışmanı, danışmanlık ücreti alamaz.

Uzmanlık Alanı Dersi

Madde 21- Lisansüstü programlarda uzmanlık alanı derslerinin açılması ve yürütülmesi aşağıdaki esaslara göre yapılır.

- a) Lisansüstü tez danışmanı, danışman atamasını takiben, uzmanlık alanı dersi açabilir.
- b) Lisansüstü danışmanlığı bulunmayan öğretim üyesi uzmanlık alanı dersi açamaz.
- c) Uzmanlık alanı dersi (6+0) olarak düzenlenir.
- ç) Uzmanlık alanı dersi sınav yüküne dâhil değildir; resmi tatil ve izinli günler hariç, eğitim-öğretim takvimi dışında ders yüküne dâhildir.
- d) İkinci tez danışmanı uzmanlık alanı dersi açamaz.

Dersler

Madde 22- Öğrencinin yüksek lisans öğrenimi süresince almak zorunda olduğu derslerden;

- a) Mühendislik programlarına kayıtlı yüksek lisans öğrencileri en az bir matematik dersi almalıdır.
- b) Fen Bilimleri programlarına kayıtlı yüksek lisans öğrencileri zorunlu derslerden en az bir ders almalıdır.
- c) Eğitim Bilimleri programlarına kayıtlı yüksek lisans öğrencileri en az bir bilimsel araştırma yöntemleri ve istatistik derslerini almalıdır.
- ç) Sağlık Bilimleri programlarına kayıtlı lisansüstü öğrencileri en az bir istatistik dersi almalıdır.

Madde 23- Öğrencinin doktora öğrenimi süresince almak zorunda olduğu derslerden;

- a) Yüksek lisans programında matematik dersi almamış veya lisans derecesiyle doktora kabul edilmiş öğrencilerden mühendislik programlarına kayıtlı olanlar en az bir matematik dersi almalıdır.
- b) Fen Bilimleri programlarına kayıtlı doktora öğrencileri zorunlu derslerden en az bir ders almalıdır.
- c) Yüksek lisans programında bilimsel araştırma yöntemleri ve istatistik dersi almamış veya lisans derecesiyle doktora kabul edilmiş öğrencilerden eğitim bilimleri programlarına kayıtlı olanlar en az bir bilimsel araştırma yöntemleri ve istatistik dersleri almalıdır.
- ç) Yüksek lisans programında istatistik dersi almamış veya lisans derecesiyle doktora kabul edilmiş öğrencilerden sağlık bilimleri programlarına kayıtlı olanlar en az bir istatistik dersi almalıdır.

Madde 24- Lisansüstü ders kayıtlarına ilişkin olarak;

- a) Danışmanın onayı ile öğrenci, o yarıyıldaki aldığı derslerden bazılarını, dersler başladıktan en çok iki hafta içinde bırakabilir veya programına bazı dersleri ekleyebilir.
- b) Bir öğrenci; bilimsel hazırlık programı hariç, bir yarıyıldaki seminer, tez ve dönem projesi hariç normal şartlarda en çok 12 ulusal kredi (24 AKTS) ve tekrar almak zorunda kaldığı ders olması halinde en çok 15 ulusal kredilik (30 AKTS) derse kaydolabilir.
- c) Bir öğrenci, kayıtlı olduğu lisansüstü program süresi içinde seminer, uzmanlık alanı dersi, tez ve dönem projesi hariç kredili derslerin en fazla %50'sini bir öğretim üyesinden alabilir.

ç) Bir öğretim döneminde, bir öğretim üyesi en fazla 6 (altı) ulusal kredi ders açabilir.

Lisansüstü Derslerin Sınav Programı

Madde 25- Lisansüstü derslerin sınav programının belirlenmesi, yürütülmesi ve sonuçlandırılması aşağıdaki esaslara göre yapılır.

- a) Sınav programları, program koordinatörlükleri/anabilim dalı başkanlıkları tarafından hazırlanır ve sınav dönemi başlamadan en az iki hafta önce ilân edilir. Sınavlar, programda gösterilen gün, saat ve yerde yapılır.
- b) Sınavlar yazılı olarak yapılır. Ancak, her yarıyıl başında ders sorumlusunun isteği üzerine program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun kararıyla sınavlar sözlü ve yazılı olarak yapılabilir. Sorumlu öğretim elemanının sınav günü Üniversitede bulunmaması halinde, sınavı kimin yapacağı program koordinatörü/anabilim dalı başkanı tarafından belirlenerek, enstitü müdürlüğüne bildirilir. Sınavların düzenli bir şekilde yürütülmesinden program koordinatörü/anabilim dalı başkanı sorumludur.
- c) Ayrı ders niteliğindeki uygulama ve uzmanlık alanı özel konuları, proje, klinik uygulamaları, seminer vb. ile ilgili değerlendirmeler de ara sınav yerine geçebilir. Ancak, dönem başında öğrenciye dağıtılan ders uygulama belgesinde bu uygulamalar belirtilip bir kopyası da enstitüye gönderilmek zorundadır.
- ç) Sınav sonuçları enstitünün belirlediği süre içerisinde ilân edilir. Sınav evrakı program/anabilim dalında iki yıl saklanır.
- d) Öğrenci sınav sonuçlarına, sonuçların ilanından itibaren en geç bir hafta içinde enstitü müdürlüğü nezdinde itiraz edebilir. Sınav evrakı, ders sorumlusu tarafından incelenir; maddî hata varsa, anabilim dalı başkanı ve enstitü müdürünün onayı ile düzeltilebilir.
- e) Ara ve genel sınavlara enstitü yönetim kurulunca kabul edilen mazereti nedeniyle katılamayan öğrencilere, bir sonraki yarıyıl başlamadan önce birer sınav hakkı verilebilir.

Lisansüstü Derslerde Ölçme ve Değerlendirme

Madde 26- Lisansüstü derslerin dönem sonu ölçme ve değerlendirme esasları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Kredili bir dersin dönem sonu başarı notu, ara sınav notu ile genel sınav notunun aritmetik ortalaması alınarak hesaplanır ve aşağıdaki çizelgeye göre harf notlarından biri başarı notu olarak verilir:

<u>Katalog Değeri (puan)</u>	<u>Harf Notu</u>	<u>Katsayı</u>
90-100	AA	4.00
85-89	BA	3.50
80-84	BB	3.00
75-79	CB	2.50
70-74	CC	2.00
65-69	DC	1.50
0-64	FF	0.00

Yukarıdaki çizelgede verilen harf notlarının dışında kalan değerlendirmeler için de aşağıdaki harfler kullanılır:

- B : Başarılı
- K : Başarısız/Kaldı
- D : Devamsız
- G : Girmedi

- b) Bir dersten başarılı sayılmak için yüksek lisansta en az DC, doktora en az CB notu almak gerekir.
- c) Seminer, dönem projesi, uzmanlık alanı dersi ve tez değerlendirmeleri, Başarılı/Başarısız (B/K) şeklinde yapılır. B ve K notları, genel not ortalamasına katılmaz. Devam zorunluluğunu yerine getirmeyen öğrenci genel sınava girme hakkı elde edemez, Devamsız (D) sayılır ve bu durumdaki öğrencilerin harf notu FF olarak işlem görür. Sınavlara katılmayan öğrencilere Girmedi (G) notu verilir ve FF olarak işlem görür.
- ç) Öğrencinin bir dersten aldığı ağırlıklı not, o dersin kredi değeri ile öğrencinin aldığı başarı notu katsayısı çarpılarak bulunur. Genel Not Ortalaması (GNO), alınan derslerin ağırlıklı notları toplamının ders kredileri toplamına bölünmesi ile elde edilir.
- d) GNO, öğrencinin lisansüstü programa kabul edilışinden itibaren ilgili programdaki en az ders yükünü tamamlamak amacıyla almış olduğu derslerin tümü (hazırlık programı dersleri hariç) dikkate alınarak

hesaplanır. Öğrenci, GNO'sunu yükseltmek amacıyla başarılı olduğu dersleri tekrarlayabilir. Tekrar edilen derslerden alınan son not geçerlidir.

Bilimsel Hazırlık Programı

Madde 27- Yüksek lisans ve doktora programlarında, program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun teklifi ve enstitü yönetim kurulu kararıyla;

- a) Lisans derecesini başvurdıkları yüksek lisans veya doktora programından farklı alanda almış olan adaylara
 - b) Lisans veya yüksek lisans derecesini başvurdıkları doktora programından farklı alanda almış olan adaylara
- en az bir yarıyıl, en çok iki yarıyıl süreli bilimsel hazırlık programı uygulanır.

Madde 28- Bilimsel hazırlık programları aşağıdaki esaslara göre uygulanır.

- a) Bilimsel hazırlık programında alınacak olan dersler ve toplam kredi miktarı, program yürütme kurulu/ilgili anabilim dalı kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulu kararı ile belirlenir. Bilimsel hazırlık programında bir öğrenci bir yarıyıl en çok 15 ulusal kredilik ders alabilir.
- b) Bilimsel hazırlık programında alınacak dersler 15-30 ulusal kredi arasında olacak şekilde belirlenir. Bilimsel hazırlık programında alınması gereken zorunlu dersler; yüksek lisans programları için lisans programlarından, doktora programları için lisans ve/veya yüksek lisans programlarından seçilebilir.
- c) Bilimsel hazırlık programında alınan dersler ilgili lisansüstü programını tamamlamak için gerekli görülen derslerin yerine geçmez.
- ç) Bilimsel hazırlık programına alınan öğrenci, programı başarı ile tamamlamadan yüksek lisans/doktora dersi alamaz.
- d) Bilimsel hazırlık programı ile ilgili derslere devam, sınavlar, ders notları, derslerden başarılı sayılma koşulları ve ders tekrarı gibi konularda ilgili lisans/lisansüstü programın esasları uygulanır.
- e) Bilimsel hazırlık programına kaydedilen öğrenciler, lisansüstü öğretimdeki diğer öğrencilerle aynı haklara sahiptir.
- f) Bilimsel hazırlık programında alınan dersler, öğrenim durum belgesinde (transkript) görülür, ancak ağırlıklı not ortalamasına katılmaz.
- g) Bilimsel hazırlıkta geçirilecek süre öğrencinin lisansüstü program süresinden sayılmaz. En çok iki yarıyılın dışında geçirilecek süreler ise azami öğrenim süresine dâhil edilir.
- ğ) Bu programa özel öğrenci kabul edilmez.

Yüksek Lisans Tez Önerisi

Madde 29- Yüksek lisans tez önerisi, danışman tarafından program koordinatörü/anabilim dalı başkanlığına sunulur. Program koordinatörlüğü/anabilim dalı başkanlığınca kurul üyelerine dağıtımı yapılan tez önerisi, ilgili kurulda tartışıldıktan sonra gerekli düzeltmeler yapılarak enstitüye sunulur. Enstitü yönetim kurulunda onaylandıktan sonra tez konusu kesinleşir.

Madde 30- Lisansüstü tez çalışması insan ve hayvan üzerinde uygulama yapılarak gerçekleştiriliyorsa, ilgili etik kurullardan Etik Kurul İzin Belgesi alınarak Tez Öneri Formu ile birlikte enstitüye teslim edilir. Anket veya ölçek uygulanan soru cevap tarzı tez önerilerinde, Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu alınmış olsa dahi etik kurul onayı zorunludur.

Tezsiz Yüksek Lisans

Madde 31- Tezsiz yüksek lisans programı aşağıdaki esaslar çerçevesinde yürütülür.

- a) Tezsiz yüksek lisans programı birinci ve ikinci öğretimde yürütülebilir.
- b) Tezsiz yüksek lisans programı, program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulu önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile uzaktan eğitim programı olarak da yürütülebilir.
- c) Uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programlarında derse devam oranı %70 olup, internet üzerinden derse katılım esas alınır.
- ç) Tezsiz yüksek lisans programı en az üç yarıyıl tamamlanır.
- d) Tezsiz yüksek lisans programının sonunda yeterlik sınavı uygulanır. Bu sınav, anabilim dalı başkanlığınca kurulan jüri tarafından o dönem mezunlarının hepsi için toplu halde yazılı veya sözlü

olarak yapılır. Sonuç enstitüye bildirilir. Sınavda başarısız olan öğrenci, üç ay içerisinde tekrar sınava alınır.

Doktora Yeterlik Sınavı

Madde 32- Doktora yeterlik sınavı, güz yarıyılı için Şubat, bahar yarıyılı için ise Eylül ayında yapılır.

Madde 33- Yeterlik sınavı aşağıdaki esaslara göre yapılır:

- a) Yeterlik komitesi, her yeterlik sınavı için üç veya beş asıl, iki yedek üyeden oluşan sınav jürisi/jürileri önerisini, program koordinatörlüğü/anabilim dalı başkanlığı aracılığı ile enstitüye bildirir. Biri danışman olmak üzere, üyelerin 2/3'ü veya 3/5'i adayın doktora yaptığı bilim dalındaki öğretim üyelerinden oluşur.
- b) Doktora yeterlik sınavına girebilmek için; YDS'den en az 55 puan ya da Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenen yabancı dil sınavlarının birinden buna eşdeğer puan almış olmak gerekir.
- c) Yabancı uyruklular, aldıkları eğitim diline göre sınava tabi tutulurlar.
- ç) Yeterlik sınavının tarihi, yeri ve saati en az iki hafta önceden, ilgili anabilim dalında ilan edilir.
- d) Doktora yeterlik sınavı yazılı ve sözlü olarak iki bölüm halinde yapılır. Bilim dalı içeren alanlarda sınav sorularının %40'ı temel konulardan, %60'ı ise öğrencinin bilim dalı konularından oluşur.
- e) Sözlü sınav, en geç yazılı sınavı izleyen iki gün içinde yapılır. Yazılı sınav süresi en az 90 dakika, sözlü sınav süresi ise en az 60 dakikadır.
- f) Öğrencinin yeterlik sınavından başarılı sayılabilmesi için, yazılı sınav notunun %65'i ile sözlü sınav notunun %35'inin toplamı en az 65/100 olmalıdır.
- g) Doktora yeterlik komitesi, öğrencinin sınav jürisi tarafından yapılan yazılı ve sözlü sınavındaki başarı durumunu, bir tutanakla sınavı izleyen üç gün içinde program koordinatörlüğü (varsa) ve anabilim dalı başkanlığı aracılığıyla enstitüye bildirir.
- ğ) Yeterlik sınavında başarısız olan öğrenci bir sonraki sınav döneminde, aynı jüri tarafından tekrar sınava alınır. İkinci defa başarısız olan öğrenci için, doktora yeterlik komitesi sınav jürisinin görüşünü alarak, lisansüstü derslerden en fazla 9 ulusal kredi/18 AKTS'lik ders alması önerisinde bulunabilir. Doktora öğrencisinin tekrar yeterlik sınavına girebilmesi için önerilen derslerin en az birinden 75/100 almış olması gerekir.

Tez İzleme Komitesi

Madde 34- Tez izleme komitesi aşağıdaki esaslara göre oluşturulur.

- a) Yeterlik sınavında başarılı bulunan öğrencinin danışmanı, program koordinatörlüğü/anabilim dalı başkanlığına tez izleme komitesi üyelerinin isimleri ile birlikte, yapılacak çalışmanın özetini ve her üye için konuyla ilgili gerekçeli yazısını sunar. Tez izleme komitesi önerisi, program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunda değerlendirildikten sonra, program koordinatörlüğü/anabilim dalı başkanlığının görüşü ve enstitü yönetim kurulu onayı ile bir ay içinde bir tez izleme komitesi oluşturulur.
- b) Tez izleme komitesi; tez danışmanı, ilgili anabilim dalından bir öğretim üyesi ve anabilim dalı dışından/başka bir yükseköğretim kurumundan bir öğretim üyesi olmak üzere toplam üç öğretim üyesinden oluşur.
- c) İkinci tez danışmanın olması durumunda, ikinci tez danışmanı dilerse tez izleme komitesinin toplantılarına katılabilir.
- ç) Danışmanın gerekçeli önerisi, ilgili program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun görüşü ve enstitü yönetim kurulunun kararı ile komite üyelerinde değişiklik yapılabilir.
- d) Tez önerisi reddedilen öğrenci yeni bir danışman ve tez konusu seçme hakkına sahiptir. Böyle bir durumda yeni bir Tez İzleme Komitesi atanabilir.
- e) Tez önerisi kabul edilen öğrenci için Tez İzleme Komitesi, Ocak-Haziran ve Temmuz-Aralık ayları arasında birer kere olmak üzere yılda iki kez toplanır. Öğrenci, toplantı tarihinden en az bir ay önce komite üyelerine yazılı bir rapor sunar. Bu raporda o ana kadar yapılan çalışmaların özeti ve bir yıl sonraki dönemde yapılacak çalışma planı belirtilir. Öğrencinin tez çalışması, komite tarafından başarılı veya başarısız olarak belirlenir.

Doktora Tezinden Üretilen Yayınlar

Madde 35- Doktora öğrencileri mezun olabilmek için aşağıdaki şartlardan en az birini yerine getirmelidir.

Fen Bilimleri Enstitüsü

- a) Doktora tezinden üretilmiş en az bir adet uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmış/yayına kabul edilmiş makale, tez ile birlikte enstitüye teslim edilmelidir. Bu makale; “Fırat Üniversitesi Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma İlkeleri” nde belirtilen 1 nolu gruptaki uluslararası hakemli dergilerden birinde yayımlanmış/yayına kabul edilmiş olmalıdır.

Sağlık Bilimleri Enstitüsü

- a) Doktora tezinden üretilmiş en az bir adet uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmış/yayına kabul edilmiş makale, tez ile birlikte enstitüye teslim edilmelidir. Bu makale; “Fırat Üniversitesi Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma İlkeleri” nde belirtilen 1 nolu gruptaki uluslararası hakemli dergilerden birinde yayımlanmış/yayına kabul edilmiş olmalıdır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü

- a) Doktora tezinden üretilmiş ve ulusal/uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmış/yayına kabul edilmiş en az bir adet makale, tez ile birlikte enstitüye teslim edilmelidir. Bu makale; “Fırat Üniversitesi Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma İlkeleri” nde belirtilen 1, 2, 3 veya 6 nolu gruptaki dergilerin birinde yayımlanmış/yayına kabul edilmiş olmalıdır.
- b) Doktora tezinden üretilmiş en az bir adet uluslararası sözlü bildiri ve bildirinin sunulduğunu belirten yazı/katılım belgesi de yayımlanmış/yayına kabul edilmiş makale şartını sağlar. Bu bildiri; “Fırat Üniversitesi Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma İlkeleri”nde belirtilen 10 veya 14 nolu gruplardan birinde (uluslararası kongre ve sempozyumlarda bildiri) öğrenci tarafından sunulmuş olmalıdır.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

- a) Doktora tezinden üretilmiş, ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmış/yayına kabul edilmiş en az birer adet makale, tez ile birlikte enstitüye teslim edilmelidir. Bir makale; “Fırat Üniversitesi Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma İlkeleri” nde belirtilen 1, 2 veya 3 nolu gruptaki uluslararası hakemli dergilerden birinde, diğer makale ise 6 nolu gruptaki dergilerde yayımlanmış/yayına kabul edilmiş olmalıdır.
- b) Doktora tezinden üretilmiş bir adet uluslararası sözlü bildiri ve bildirinin sunulduğunu belirten yazı/katılım belgesi de yayımlanmış/yayına kabul edilmiş uluslararası makale şartını sağlar. Bu bildiri; “Fırat Üniversitesi Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma İlkeleri”nde belirtilen 10 nolu grupta (yurt dışındaki uluslararası kongre ve sempozyumlarda bildiri) öğrenci tarafından sunulmuş olmalıdır. Diğer makale ise 6 nolu gruptaki dergilerde yayımlanmış/yayına kabul edilmiş olmalıdır.

Lisansüstü Tez Jürileri

Madde 36- Yüksek lisans tez jürisi; program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulunun onayı ile aşağıdaki esaslara göre belirlenir:

- a) Yüksek lisans tez jürisi, biri başka bir anabilim dalında öğretim üyesi veya yükseköğretim kurumları dışındaki kurum ve kuruluşlarda görev yapan doktor unvanına sahip uzmanlardan olmak üzere üç kişiden oluşur.
- b) Asıl üyelerin dışında biri ilgili anabilim dalında olmak üzere iki yedek üye seçilir.
- c) Danışman hariç, program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulu tarafından jüri (asıl+yedek) sayısının iki katı kadar jüri adayı uzmanlık alanlarıyla birlikte enstitüye gönderilir. Enstitü yönetim kurulu tarafından tez jürisi kesinleşir.

Madde 37- Doktora tez jürisi; program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulunun onayı ile aşağıdaki esaslara göre belirlenir:

- a) Doktora tez jürisi, tez izleme komitesinin yanı sıra en az biri başka bir yükseköğretim kurumunun öğretim üyesi olmak üzere beş kişiden oluşur. Sadece bir jüri üyesi yükseköğretim kurumları dışındaki kurum ve kuruluşlarda görev yapan doktor unvanına sahip uzmanlardan seçilebilir.
- b) Doktora tez jürisinin üçü tez izleme komitesinde yer alan öğretim üyeleridir.

- c) Asıl üyelerin dışında biri Üniversiteden, diğeri başka bir yükseköğretim kurumundan olmak üzere iki yedek üye seçilir.
- ç) İkinci danışmanın doktora tez jürisinde bulunması durumunda, doktora tez jürisi yedi kişiden oluşur.
- d) Doktora tez izleme komitesi hariç, program yürütme kurulu/anabilim dalı kurulu tarafından jüri (asıl+yedek) sayısının iki katı kadar jüri adayları uzmanlık alanlarıyla birlikte enstitüye gönderilir. Enstitü yönetim kurulu tarafından tez jürisi kesinleşir.

Avrupa Kredi Transfer Sistemi

Madde 38- Diploma eki olarak AKTS kredi sistemi geçerlidir. Seminer, uzmanlık alanı dersi, tez ve dönemlik proje dersleri için AKTS kredi sistemi aşağıdaki esaslara göre belirlenir:

- a) Derslerin AKTS kredileri anabilim dalı kurulu kararı ve enstitü yönetim kurulu onayı ile kesinleşir.
- b) Tez çalışmasının AKTS'si 24, seminer ve uzmanlık alanı derslerinin AKTS'leri 6'dır.
- c) Alıp başaramadığı dersler göz önünde tutulduğunda, bir öğrenci bir yarıyıldan fazla en fazla 36 AKTS kredilik ders alabilir.

İngilizce Hazırlık Sınıfı

Madde 39- Lisansüstü eğitim ve öğretimi için ilan edilen kontenjan dahilinde Yüksek Lisans yapmaya hak kazanan adaylar Yabancı Diller Yüksekokulu tarafından yapılacak olan İngilizce Yeterlik Sınavına alınırlar. İngilizce Yeterlik Sınavında 100 (yüz) puan üzerinden 60 (Altmış) ve yukarı puan alanlar veya YDS (ÜDS veya eşdeğer sınav)'den 55 (Elli beş) ve üstü puan alanlar doğrudan Yüksek Lisans Programına alınırlar. Bu puanları alamayan öğrencilerden hazırlık sınıfına devam etmek isteyenler akademik takvimde öngörüldüğü süre içerisinde her yarıyıldan Hazırlık Sınıfı için kayıt yaptırırlar. Üniversitemizin öğretim elemanları için hazırlık sınıfı zorunludur.

Öğrenciler Hazırlık sınıfındaki derslere %70 oranında devam etmek zorundadır. Derslere devam, öğretim elemanı tarafından her saat yapılan yoklamalarla kontrol edilir ve her yarıyıl sonunda yoklama listeleri Yabancı Diller Yüksekokuluna teslim edilir.

Seminer Dersi

Madde 40- Seminer dersi, tez danışmanı sorumluluğunda yürütülür. Seminerin sunulacağı yer ve zaman, ilgili program/anabilim dalı tarafından o dönemin sonunda belirlenir ve bu durum bir hafta önceden ilan edilir. Seminer çalışması danışman tarafından anabilim dalı başkanlığına önerilen üç kişilik jüri tarafından başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Ciltli bir adet seminer kitapçığı tutanakla birlikte enstitüye teslim edilir.